

REORDENACIÓ URBANÍSTICA DE CARA AL 2000

La Barcelona 10

L'Ajuntament de Barcelona ha efectuat el projecte «Àrees de Nova Centralitat», en el qual s'han escollit deu zones de la ciutat, actualment inactives, per a fer-ne complexos hotelers, de comerç i d'oficines. Un remodelatge de la ciutat per adequar-la a les noves tendències urbanístiques, de cara als Jocs Olímpics i a l'any 2000.

Eduard Company

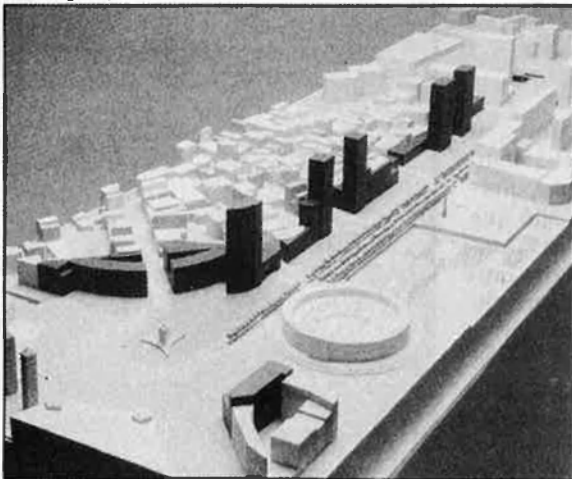
«La cita olímpica de 1992 és el millor estímul per dotar la ciutat de bones infraestructures i equipaments. Ens dona l'oportunitat pel desenvolupament d'unes noves àrees centrals on ubicar les nostres activitats. D'aquesta manera es pot compensar la polarització que s'ha donat fins ara, a la vegada que se situa Barcelona en el nivell de qualitat urbana que li correspon».

«(...) Ens trobem davant d'una operació de regeneració i reequilibri urbà que haurà de produir-se amb un bon compromís de les iniciatives pública i privada que una vegada més pot servir al procés de fer ciutat, com ja ho féu en l'expansió de Barcelona pel seu pla en el canvi de segle».

Aquests paràgrafs corresponen al text de presentació que l'alcalde de

Barcelona, Pasqual Maragall, ha fet del projecte de les «Àrees de Nova Centralitat», efectuat per l'Àrea d'Urbanisme i Obres Públiques de l'Ajuntament de Barcelona.

El projecte esmentat tracta del pla-

L'any 2000 hi haurà nous centres urbans.

nejament i ordenació de la Ciutat Comtal d'acord amb la seva evolució, i les noves necessitats que ha generat aquesta evolució en la present dècada, la Barcelona dels anys vuitanta, projectada cap al tombant de segle.

Pot sobtar, de bon començament, la vaguetat dels termes «Àrees de Nova Centralitat». És, tanmateix, un concepte adequat a allò que es cou en el si de la nova estructuració que, a causa del progressiu canvi que es produeix en les ciutats gegants en l'actualitat, va desenvolupant-se en la capital del Principat. Com és lògic, el que tracta de definir «Àrees de Nova Centralitat» són uns espais urbans que s'erigeixen en centre, en eix. Però, ¿centre o eix, de què?

El que s'entén per centre o eix d'una ciutat és la zona que es veu sotmesa a una confluència d'activitats. Activitats que li atorguen dinamisme, moviment, protagonisme —en definitiva— dins del marc urbanístic. Tot i això, el protagonisme esmentat no necessàriament ha d'obeir a unes causes homogènies, sinó que l'activitat que es duu a terme en els eixos que ens ocupen pot respondre a un moviment heterogeni, divers. El que de veres determina l'àrea de centralitat és la intensitat elevada de dinamisme, del caire que sigui.

10 àrees de nova centralitat al detall

Àrea	Usos	Forma de Gestió	Programació
Diagonal-Sarrià	—Habitatge comercial —Hoteler esportiu-recreatiu	Iniciativa privada	Execució immediata
Carrer de Tarragona	—Hoteler oficines	Cooperació sector públic i privat	Execució immediata
Renfe-Meridiana	—Comercial oficines —Habitatge hoteler	Cooperació sector públic i privat	Execució immediata
Plaça de Cerdà	—Oficines habitatge —Comercial hoteler	Iniciativa privada	Termini mitjà
Carles I-Av. Icària	—Hoteler comercial —Habitatge	Cooperació sector públic i privat	Termini curt
Port urbà	—Comercial	Cooperació Port Autònom de Barcelona i Ajuntament de Barcelona	Termini mitjà
Plaça de les Glòries	—Oficines habitatge —Hotel industrial	Cooperació sector públic i privat	Termini mitjà
La Vall d'Hebron	—Habitatges comercial	Cooperació sector públic i privat	Termini mitjà
Sagrera	—Oficines habitatge —Industrial comercial	Cooperació sector públic i privat	Llarg termini
Diagonal-Prim	—Comercial oficines	Cooperació sector públic i privat	Llarg termini

I són zones, a més, de senzilla identificació externa, ja que normalment és el lloc d'emplaçament d'importants edificis institucionals i comercials, i d'espais lliures d'una especial significació.

Quant a les àrees de centralitat, se'n podrien establir dos models: l'un, el que presenta un nucli de centralitat perfectament identificable, però que té com a complement unes altres zones de centralitat menor, que sovint estan disposades de forma irregular dins del perímetre urbà; i, el segon model, que es tracta del que, per raons de delimitació física, no posseeix, a part del nucli, altres indrets de centralitat, per impossible expansió històrica d'aquest.

Barcelona s'adscriu a les característiques del primer model.

¿On són les àrees de centralitat?

La Ciutat Comtal té situat un espai de centralitat, l'essencial o nucli, en un indret ben constatable; inclús popularment ha transcendit el terme: allò que tothom coneix com «el centre (de la ciutat)». Parteix de la plaça de Sant Jaume, al cor del Barri Vell, i s'ha anat dirigint, al llarg dels anys, cap a l'Eixample i la Diagonal, seguint el curs de tres artèries essencials en aquest procés, com són la Rambla, la Via Laietana i el Passeig de Gràcia.

Al marge del nucli citat, hi ha a Barcelona altres punts centrals menors, que

corresponen bàsicament a indrets ben delimitats a causa de situar-s'hi places importants (Francesc Macià, plaça d'Espanya...); vies significatives (Gran Via, Diagonal...); i cruïlles entre carrers principals que poc a poc van adquirint caràcter de zona de centralitat.

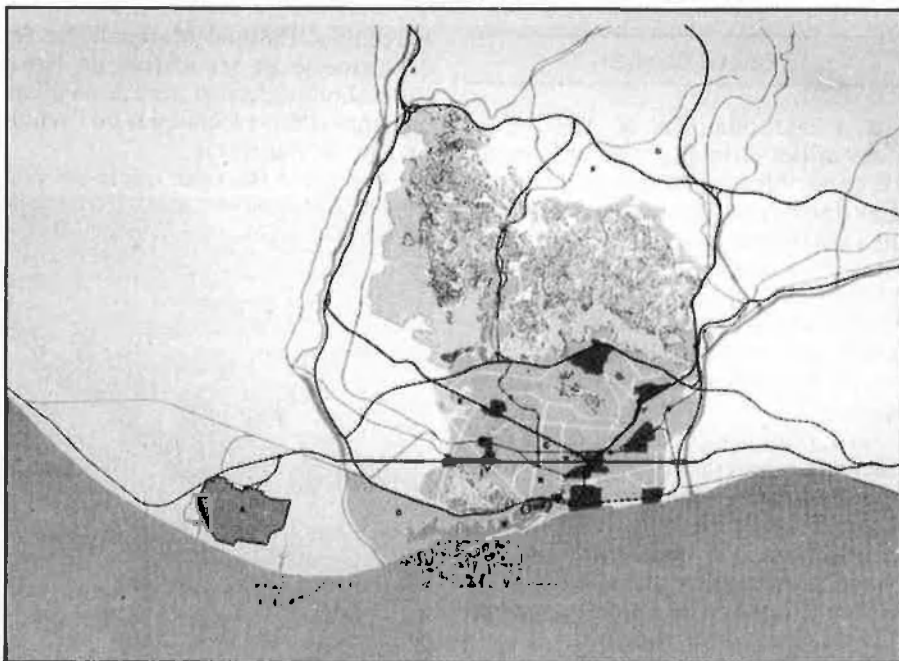
No obstant, si d'una banda hi ha zones urbanes que han protagonitzat un canvi progressiu positiu, és a dir, de creixement d'activitat, de la mateixa

manera hi ha hagut altres indrets de la ciutat que han caigut, per dir-ho d'alguna forma, en desgràcia, en decadència, per pures causes de procés històric. Són uns espais buits o mínimament constituïts, situats estratègicament, on hi havia grans complexos industrials, per exemple, que amb el temps han anat quedant fora d'ús, sense activitat.

Aquests espais són en l'actualitat zones sense cap dinamisme urbà, tot i que mantenen, a causa del seu funcionament anterior, una bona posició dins de la xarxa viària barcelonina i que ocupen una porció de sòl potencialment aprofitable. El que exteriorment pot veure's d'aquestes zones, són restes de fàbriques, de naus industrials, etc., d'aspecte obsolet, que ofereixen una pobra aportació a l'estètica urbana, que resulten només vestigis d'una època passada i superada. I, a part, que dificulten el procés de desenvolupament de la ciutat.

A la vista de les zones inactives i de la seva possible i necessària incorporació a la dinàmica urbana, l'Ajuntament de Barcelona ha dissenyat el projecte d'«Àrees de Nova Centralitat», aprofitant que alguns d'aquests indrets ja s'han incorporat a la sèrie de reformes que es duen a terme a la ciutat de cara als Jocs Olímpics de 1992.

El projecte tracta de reciclar els espais inactius barcelonins i reintegrar-los, en forma de zones de «Nova Centralitat», al funcionament evolutiu de la Ciutat Comtal. L'elecció d'aquestes noves àrees de centralitat no han seguit cap directriu arbitrària, sinó que s'han seleccionat en funció d'un estudi urba-

Barcelona es prepara per a acollir les olimpíades i per a afrontar l'any 2000.

nístic, i la resultant ha estat rodona, en nombre: en són deu, les zones de reaprofitament.

En concret, les «Àrees de Nova Centralitat» són: 1) Diagonal-Sarrià; 2) Carrer de Tarragona; 3) Renfe-Meridiana; 4) Plaça de Cerdà; 5) Carles I-Av. Icària; 6) Port urbà; 7) Plaça de les Glòries; 8) La Vall d'Hebron; 9) Sagrera; i 10) Diagonal-Prim.

El projecte de la creació dels nous punts de centralitat no implicarà, segons estimacions de l'Ajuntament de Barcelona, una substitució de les zones ja existents, sinó que esdevindrà una distribució més adequada de cara al futur de la demanda d'àrees de centralitat previstes. El desenvolupament ciutadà tendeix a agrupar el sector terciari en els citats punts concrets, i la tasca que s'ha imposat l'ajuntament és la de regular-ne la ubicació i, en alguns casos determinats, incentivar-ne la creació, cosa que facilitaria les inversions potencials a causa de les facilitats institucionals previstes.

La Barcelona del 2000

L'anàlisi que pot fer-se de l'organització de l'espai urbà dona una sèrie de característiques a mesurar: hi ha, en contra del que succeïa a la dècada anterior, una tendència al despoblament i una disminució de la funció residencial de la ciutat, sobretot en el centre de l'urbs; hi ha un procés invers de creixement entre el sector terciari i l'industrial, ja que, mentre el primer s'incrementa, el segon disminueix, evolució que manté la taxa d'atur més o menys constant; es consoliden nous models d'accessibilitat a Barcelona mitjançant l'ús dels cinturons —encara no finalitzats—, la solució de certs trets circulatòris, i l'obertura cap al mar, que, en teoria, han de descongessionar el centre de la ciutat i els seus accessos i facilitar la reconversió urbana de concretes zones perifèriques; avança en la creació de grans equipaments culturals i direccionals —consolidació del centre museístic de Montjuïc, projecte de reconversió del Raval, equipaments lligats als jocs olímpics—, i d'equipaments de districte.

Aquestes característiques entronquen amb una de principal, que és l'abandonament del creixement urbà per ser substituït per un estancament que propicia la necessitat d'atendre, una volta finalitzat el creixement, la qualitat de vida dels ciutadans. I l'anterior inversió comportarà un canvi profund en la forma de concebre i habitar l'urbs.

En relació a les «Àrees de Nova Centralitat», de l'anterior anàlisi, pot extreure's la conseqüència que es produirà un fort increment de les activitats terciàries creadores de centralitat i animació. És a dir, que de cara a l'any 2000, Barcelona augmentarà els complexos d'hoteleria, de comerç i d'oficines. Que són, aquests sectors, els principals beneficiaris del projecte de l'ajuntament, ja que, com s'ha dit, se'n regularà i incentivarà l'engrandiment.

Quant a l'apartat hotelier, s'espera un augment de 3.000 a 6.000 places, amb

4-4,3 milions de m²/st. La demanda qualificada d'oficines es dirigeix als grans edificis singulars, per empreses industrials o de serveis, i oficines mixtes de grandària més aviat reduïda —menors de 200 m²— per als professionals.

Sobre la manera d'estructurar aquests canvis urbans, integrats en el projecte d'«Àrees de Nova Centralitat», l'ajuntament creu que cadascuna de les deu àrees elegides presenta unes característiques especials i pròpies, en relació a la seva grandària, propietat del sòl —alerta amb les expropiacions—, situa-

La Plaça de les Glòries és un de les dues «Àrees de Nova Centralitat».

el subsegüent creixement dels complexos del ram, atenció envers la ciutat de les grans cadenes internacionals i estamentals que repercutirà de forma favorable en la demanda turística, millora i diversificació dels serveis oferts als clients, i una gestió i organització cada volta més professionalitzades.

En el sector del comerç, s'estima que la superfície se'n situarà, a l'any 2000, en 120.000 o 330.000 m² d'augment. La nova distribució consistirà en la disminució dels establiments més petits en benefici dels de gran superfície en els productes més quotidians —alimentació i drogueria—, derivació del model de grans magatzems; i, d'altra banda, el creixement dels establiments de dimensió reduïda, amb tendència a l'agrupament, dedicats a l'equipament personal, amb productes d'alta qualitat i preu, derivació de les galeries comercials.

I, en relació a les oficines, es preveu, per l'any 2000, que la superfície total —només del sector privat— atenyi els

ció del planejament i la urbanització, i el paper del sector públic i privat. I, per tant, cada cas concret requereix un enfocament adequat als trets que el conformen i a la classe d'activitats que pot acollir.

De fet, hi ha la previsió que, dins d'unes pautes marcades pel sector públic, s'estableixi una col·laboració entre el sector privat i l'ajuntament. Aquesta col·laboració inclou òbviament l'apartat de finançament, que, ara com ara, és difícil d'especificar, a causa, sobretot, que el projecte es mesura des de l'actualitat fins a l'any 2000, i si es volgués quantificar econòmicament, el resultat presentaria unes xifres astronòmiques. De qualsevol forma, l'ajuntament estima que les zones de nova centralitat són una necessitat urbana insalvable, i que s'anirien formant per elles mateixes cas que el municipi se'n desentengués. Conseqüentment, el seu arbitri no suposa cap despesa addicional suplementària. □